

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1998/23
KARAR NO : 1998/25

ÖZET: 1-Hukuk uyuşmazlıklarında, adli yargı yerince görevsizlik kararı verildikten sonra H.U.M.K.'nun 27. maddesine göre dava dosyası gönderilmekle idari yargı yerine dava açılmış sayılmayacağı; ancak, idari yargı yerince, adli yargı dosyası üzerinde inceleme yapılarak 2247 sayılı Yasanın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olması nedeniyle Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının varlığı kabul edilerek çözüme kavuşturulmasının dava ekonomisi bakımından uygun olacağına karar verilmiştir.

2- Suya vaki müdahalenin önlenmesi istemiyle açılan davanın, adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- Ömer Faruk Öztürk, 2-Münire Öztürk,
3- Eyüp Sabri Öztürk, 4-Ali Rıza Öktem

Davalı : Alemdar Köyü Muhtarlığı-GÜMÜŞHANE (Merkez)

O L A Y : Alemdar Köyü sakinlerinden olan davacılar, diğer köy sakinleriyle birlikte kadimden beri tarım alanlarının sulanmasında yararlandıkları Kaban Mevkiindeki su kaynağında Köy Muhtarlığıınca kaptaj yaptırılarak Köye içme suyu verildiğini; bu suretle kadim sulama suyu haklarına haksız müdahalede bulunulduğunu ileri sürerek, Köy Muhtarlığıınca suya yapılan müdahalenin men'ine ve ihtiyati tedbir istemli dosyada mevcut teknik bilirkişi raporu doğrultusunda suyun 3/4'ünün bahçe ve tarım alanlarına sulama suyu olarak bırakılması suretiyle mağduriyetlerinin önlenmesine karar verilmesi istemiyle 4.9.1997 tarihinde adli yargı yerine dava açmışlardır.

GÜMÜŞHANE ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 13.2.1998 gün ve E.1997/154, K.1998/10 sayı ile, Mahkemelerinin E.1997/32 sayısına açılan değişik iş dosyanın incelenmesinden, mahallinde yapılan keşif sonucunda teknik bilirkişi Jeoloji Mühendisi tarafından düzenlenen rapora göre suyun 1/2'sinin sulama suyu olarak kanala bırakılması yolunda 28.8.1997 gün ve E.1997/32 sayı ile, ihtiyat-i tedbir kararı verildiğinin anlaşıldığı; Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'nün 25.12.1997 günlü yazısında, Alemdar Köyüne içme suyu temini için idarelerince hazırlanan ve 19.12.1986 tarihinde onaylı proje doğrultusunda ihale edilerek 10.11.1997 tarihinde kabulü yapılan tesisin Köy Muhtarlığına teslim edildiğinin belirtildiği; bu durumda ve Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin DSİ tarafından kanal yapılmak suretiyle tesis edilen su kullanımını hakkındaki uyuşmazlıklarda adli yargının görevli olmadığı yolundaki içtihadına göre,

davanın idari yargı yerinde görülmesinin gerektiği gerekçesiyle, Mahkemelerinin görevsizliğine, Mahkemelerince verilen 28.8.1997 günlü ihtiyat-i tedbir kararının kaldırılmasına, dosyanın taraflarca müracaat edildiğinde görevli ve yetkili idare mahkemesine gönderilmesine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacıların 24.3.1998 günlü başvurusu üzerine dava dosyası Trabzon İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 22.5.1998 gün ve E.1998/480 sayılı ile, dosyanın incelenmesinden, anlaşmazlık konusu su üzerinde, Köy Hizmetlerinin, projeye dayalı olarak tesis yaptığı ve bu tesisi köy tüzel kişiliğine teslim etmek suretiyle idari bir tasarruf gerçekleştirdiği görülmekte ise de; davacılar tarafından, Köy Muhtarlığının suya müdahale ettiği öne sürülerek, mahkemeden doğrudan bu müdahalenin önlenmesinin istenilmesi, başka bir ifadeyle, bir kamu idaresi tarafından tesis edilen idari bir işlemin iptali istenmeyip doğrudan fiili bir durumun önlenmesinin istenilmiş olması karşısında, uyuşmazlığın 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanununun 5. maddesinde öngörülen idari uyuşmazlıklardan biri olarak kabulüne olanak bulunmadığı sonucuna varıldığından bahisle, görevli yargı merciinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, incelemenin Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine kadar ertelenmesine karar vermiş; dava dosyası, anılan Mahkeme Başkanlığının 27.5.1998 gün ve E.1998/480 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün Mustafa Bumin'in Başkanlığında, Üyeler: O. Hulusi Mustafaoğlu, M. Salim Özer, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr. Erol Alpar ve Ertuğrul Taka'nın katılımlarıyla yapılan 6.7.1998 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa Yeğenoğlu'nun davanın çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Erdoğan Güneş'in davanın çözümü görevi adli yargıya ait bulunduğundan İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü gerektiğine ve Danıştay Savcısı Tülin Özdemir'in davanın çözümü idari yargının görev alanına girdiğinden İdare Mahkemesinin başvurusunun reddi gerektiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek, dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi, ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin H.U.M.K.'nun 27. maddesiyle İ.Y.U.K.'nun 15. maddesinin 1. fıkrası (a). bendinin ikinci cümlesinde yer alan "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda, dava başvuru tarihi itibarıyla görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise, görevli olduğu işaret edilen yargı yerine, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Olay kısmında belirtildiği üzere, adli yargı yerince yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilerek dava dosyası görevli olduğundan bahisle idari yargı yerine gönderilmiş ve bu yargı yerince, kendisine gelen adli yargı yerine ait dava dosyası üzerinde inceleme yapılarak 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiş olup, yukarıda yapılan açıklamalara göre, İ.Y.U.K.nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen şekilde usulüne uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir dava bulunduğundan sözetmek olanaksızdır.

Durum böyle olmakla birlikte, kamu düzenine ilişkin bulunan usul eksikliğinin tespiti ve düzeltilmesi Uyuşmazlık Mahkemesinin görev ve yetkisi dışında kaldığından, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının varlığı kabul edilerek çözüme kavuşturulmasının dava ekonomisi bakımından uygun olacağına kabulü gerekir.

Dava, köy sakinlerinin kadimden beri tarım alanlarını sulamada yararlandıkları su kaynağında Köy Muhtarlığınca içme suyu tesisi yaptırılmak suretiyle davacıların sulama suyu haklarına vaki müdahalenin önlenmesi isteminden ibarettir.

3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanununun 2. maddesinin (e) bendinin birinci fıkrasında, köy ve bağlı yerleşme birimlerine, askeri garnizonlara sağlıklı, yeterli içme suyu ve kullanma suyu tesislerini yapmak, geliştirmek ve yapımına destek olmak, sondaj kuyuları açmak, bu maksatla umuma ait sular ile kanunlarla köye ve köylüye devir ve tahsis edilmiş veya köyün veya köylerin eskiden beri intifaında bulunmuş olan suları, köylerin ve bağlı yerleşme birimlerinin, askeri garnizonların ihtiyacına göre, tevzi etmek, kısmen veya tamamen başka köye, köylere, bağlı yerleşme birimlerine, askeri garnizonlara tahsis etmek veya tahsis şeklini değiştirmek, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmış olup; 19.12.1986 tarihinde onaylanan proje doğrultusunda ihale edip 10.11.1997 tarihinde kabulünü yaptığı Alemdar Köyü içmesuyu tesisini kuran Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, anılan Yasa hükmü ile kendisine verilen görevi yerine getirmiş ve tesisi Köy Muhtarlığına teslim etmiştir.

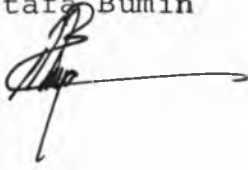
Bir kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında idarece bir zararın doğumuna sebebiyet verilmesi halinde, bu zararın tazmini istemiyle idari yargı yerinde; herhangi bir ayni hakka yine idarece müdahale edilmesi halinde ise, müdahalenin men'ine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açılması olanaklıdır. Kamu hizmetinin yasa ile idareye görev olarak verilmiş olması, bir ayni hakka yapılan müdahalenin önlenmesi için açılan davanın idari yargı yerinde görülmesi için yeterli sayılmaz.

İdarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi için esasını teşkil etmekte olup, olayda bir idari işlemin iptalinin istenilmemiş bulunması karşısında, davalı Köy Muhtarlığınca su kaynağında içme suyu tesisi yaptırılmak suretiyle davacıların kadim sulama suyu haklarına müdahalede bulunduğu yolundaki hak iddiasına dayanan müdahalenin men'i davası, özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceğinden, Trabzon İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

.../...

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Trabzon İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesinin 13.2.1998 günlü, E.1997/154, K.1998/10 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Üye Nursel Aymakoğlu'nun karşı oyu ve oyçokluğuyla, 6.7.1998 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Mustafa Bumin

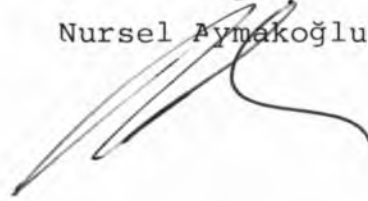
Üye
O.Kulusi Mustafaoğlu

Üye
M. Salim Özer

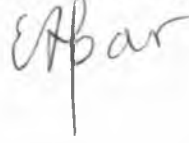
Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Dr.Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taká

29.7.98/23447
(Müherrer)

91

T.C.,
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1998/23
KARAR NO : 1998/25

KARŞI OY YAZISI

Dava, men'i müdahale istemiyle açılmış ise de; davacıların tarım alanlarını sulamada yararlandıkları su kaynağında Köy Hizmetlerince plan ve projeye dayalı olarak içme suyu tesisi yapıldığına göre, ortada kadimden beri köyün kullanımında bulunan su kaynağının kullanım şeklini değiştiren idari bir tasarrufun bulunması ve esasen, bu idari tasarruf ortadan kaldırılmadıkça müdahalenin önlenmesi yolunda bir karar verilmesine olanak bulunmaması karşısında, uyuşmazlığın sözkonusu idari tasarrufun iptaline yönelik olduğunun kabulü ve bu nedenle idari yargı yerince çözümlenmesi gerekeceği oyu ile çoğunluk kararına karşıyım.

Üye
Nursel Aymakoğlu

A